

Fylkesmannen i Trøndelag, postmottak e-post

Søknad om tilskudd til stimuleringstiltak for å sikre veterinærdekning i kommunene Leka og Nærøysund.

Kommunene Leka og Nærøysund viser til e-post av 11. februar 2020 fra Fylkesmannen i Trøndelag samt til Rundskriv 2019-43 fra Landbruksdirektoratet, og søker med dette om stimuleringstilskudd til kliniske veterinærtjenester i ordinær arbeidstid.

Det søkes om stimuleringstilskudd kr. 1.000.000,- til Nærøy vaktdistrikt som samarbeidsområde, med følgende fordeling av midlene:

Driftstilskudd, Leka kommune: 450.000

Driftstilskudd, Nærøysund kommune: 450.000

Kurspott: 100.000

I 2020 ønsker vi at stimuleringsmidlene primært skal bidra til å styrke grunnlaget for klinisk tjeneste dagtid i distriktet i form av driftstilskudd til veterinærer som i dag tjenestegjør i kommunene på dagtid. Dette for å kompensere for svakt næringsgrunnlag/inntektsgrunnlag. I tillegg søkes midler til kompetansetiltak i form av kursmidler.

Bakgrunn

Det er nødvendig med styrket innsats for å sikre nødvendig veterinærtjeneste i vårt distrikt. Vi har i 2019 lyktes med å etablere ordning med 6 veterinærer i klinisk tjeneste dagtid, bl.a. med bakgrunn i at det er behov for minst 6 veterinærer for at vakttjenesten skal fungere. Selv med 6 veterinærer er vaktbelastningen i perioder utfordrende og faktisk uforsvarlig. I ytre Namdal er det ikke næringsgrunnlag for 6 veterinærer i tjeneste på dagtid. Det er derfor helt nødvendig med stimuleringstilskudd for å opprettholde et bærekraftig veterinærtilbud.

De 6 veterinærer som inngår i vakta og som tilbyr klinisk tjeneste dagtid er bosatt i Nærøysund. Det er veterinærer bosatt på øya Leka, men de har avsluttet sin deltakelse både i klinisk tjeneste dagtid og i veterinærvakta.

Det er slik at næringsgrunnlaget totalt sett i vår region er for svakt til å ha 6 veterinærer på dagtjeneste. De 6 veterinærer deler på dagtjenesten. Veterinærene betjener Leka (100%), og det rulleres likt mellom de 6 veterinærene på å kjøre praksis i Leka. Næringsgrunnlaget for å drive praksis i Leka er svekket, og det vil være helt nødvendig å yte stimuleringstilskudd til de veterinærer som skal tjene kommunen for å oppnå en bærekraftig tjeneste. Å stimulere til god veterinærdekning og praksis både i Leka og Nærøysund, ser vi også som en grunnleggende forutsetning for at vaktordningen skal fungere. Dette vil bidra til å sikre god dyrevelferd og opprettholdelse av landbruksnæringen i hele distriktet.

I tillegg er det et ønsket tiltak å stimulere til faglig oppdatering. Det er kostbart og krevende å få til å delta på kurs i et vaktdistrikt med lange avstander og der tilgangen på veterinærer er begrenset. Systemet er sårbart for fravær. Det er viktig å stimulere til faglig oppdatering for å opprettholde en god kvalitet på tjenesten, og for å gjøre det attraktivt å være praktiserende veterinær i vårt distrikt.

For en grundigere beskrivelse av situasjonen viser vi til vedlegg 1-2.

Målsetning og kriterier

Målsetning: Stimuleringstilskuddet skal bidra til å opprettholde veterinær tjenestetilbud (100%) i hele distriktet. Det er et mål at minst 6 veterinærer yter klinisk tjeneste dagtid i distriktet, dette bl.a. for å gi grunnlag for en bærekraftig vaktordning. Stimuleringstilskuddet skal bidra til god kvalitet, kontinuitet og stabilitet, tilgjengelighet/ nærhet til veterinære tjenester og faglig oppdatering/ kompetanseutvikling av veterinærene.

For å kunne motta driftstilskudd gjelder følgende vilkår:

- Midlene tildeles etter søknad og godkjenning av veterinær praksis. Det etableres og signeres driftsavtale mellom aktuell veterinær(er) og administrativ kommune. Avtalen(e) formuleres med mulighet for årlig revisjon. Dette for å sikre at stimuleringstilskuddet på sikt virker etter sin hensikt. Det kreves dokumentasjon mht. kriteriene for utbetaling.
- En årlig videreføring av driftsavtalen(e) forutsetter at kommunene tildeles tilskudd til stimulering av veterinærtjenester på årlig basis fra statlig hold.
- Veterinæren må være tilgjengelig og ha veterinærpraksis på dagtid, og slik bidra til at det er 100 % dekning av veterinært tjenestetilbud på dagtid i distriktet/kommunen.
- Veterinæren må være tilgjengelig/ bosatt i distriktet/ kommunen under tjenesten. De midlene som er forbeholdt Leka tildeles primært til fastboende veterinær i Leka, sekundært til annen veterinær med dagpraksis i Leka.
- Det forutsettes samarbeid mellom veterinærene i vaktdistriktet om organisering og fordeling av oppdrag i dagpraksis. Veterinæren må sørge for at det er tilgjengelig veterinær på dagtid under ferieavvikling.
- Det er ønskelig at veterinæren stiller seg til disposisjon for å delta i veterinærvaktordningen.
- Kursmidler tildeles etter søknad og dokumentasjon på utgifter til faglig ekstern oppdatering.

Det er viktig for kommunene å opprettholde et godt tilbud av veterinære tjenester for å kunne bidra til sikkerhet og trygghet for husdyrholdere og andre dyreholdere i distriktet.

Stimuleringstilskudd i form av driftstilskudd og kursmidler vil kunne bidra til å ivareta dette. Vi håper derfor på en positiv behandling av søknaden

Leka 12. mars 2020

Med hilsen

Kristin Floa
Landbrukskontoret i Leka

Torhild Libjå
Rådgiver landbruk

Anne Mette Haugan
Rådgiver landbruk

Vedlegg 1: Veterinære tjenester – situasjonen i distriktet og kommunene

Vedlegg 2: Situasjonsbeskrivelse av landbruket i distriktet.

VEDLEGG 1: VETERINÆRE TJENESTER – SITUASJONEN I DISTRIKTET

Det er per i dag 6 veterinærer som yter veterinære tjenester til produksjonsdyr i ordinær arbeidstid i vårt distrikt. Nærøy vaktdistrikt har store utfordringer mht store avstander og lang responstid. Det er ferjestrekninger til Leka, Borgan, Gjerdinga og Salsbruket. I tillegg er det husdyrhold på flere andre øyer. Situasjonen i vaktdistriktet er utfordrende og til tider uholdbar. Det må jobbes videre med at vaktordningen blir forsvarlig og bærekraftig.

Inntektsgrunnlaget for veterinærene i distriktet er svært variabelt og fallende. Dyrene er friskere og oppdragsmengden er færre. Det vi opplever er at det blir for få praktiserende veterinærer i distriktet å dele vaktbelastningen på.

Veterinærene har i stor grad overtatt inseminering på storfe. Dette for å styrke næringsgrunnlaget for veterinærtjenester i distriktet. Likevel er ikke dette tilstrekkelig for å sikre at vi har grunnlaget for det antall veterinærer som er nødvendig for en forsvarlig vaktordning. Det er også blitt mer vanlig at brukerne tar kurs og utfører inseminering selv. Semintjenesten i Leka har i lang tid vært utført av praktiserende veterinær. Dette for å styrke næringsgrunnlaget for veterinæren. Det er egen semintekniker bosatt på Leka som ikke har praktisert en periode pga politisk verv. Vedkommende er nå tilbake og det er varslet fra Geno at det kan være aktuelt for vedkommende å tjene i kommunen/distriktet. Dette kan gi mindre oppdrag og følgelig svekke næringsgrunnlag for veterinærene.

Veterinær tjenesteyting – innspill fra veterinærene/ vaktgruppen

- Ytre Namdal er et svært krevende distrikt å betjene på grunn av geografien. Dette innebærer store avstander med flere timer i bil daglig for veterinærene. Dessuten har man flere produsenter bosatt på øyer, som betyr bruk av både ferge og skyssbåt.
- Distriktet består av kommunene Nærøysund og Leka. Leka, Ytter Vikna og Borgan er område med minst produsenter noe som gir et dårligere næringsgrunnlag. Øya Leka ligger som en utkant av distriktet med en kjøretur på ca. 60min fra Kolvereid. Selve fergeturen over tar omtrent 25 minutter hver vei. Fra den ytterste melkeprodusenten på fastlandet (ytter Vikna) til den ytterste melkeprodusenten på Leka vil det ta 2 timer og 40 minutter en vei i kjøre- og fergetid (forutsatt ingen ventetid på ferga). Dette er en strekning på 132 km en vei.
- Slik praksisen er per i dag, er man fire veterinærer som til en hver tid kjører i distriktet på dagtid. Det er seks veterinærer som deler på vaktbelastningen (kveld og helg). I helgene har man kjørt med to veterinærer på dagtid. Det er kun en av disse som får betalt for vakta. Det vil si at den enkelte veterinær kjører hver tredje helg, men kun får betalt for hver sjette helg. Vi har valgt å kjøre med to personer på helg, da det ikke lar seg gjøre å yte god veterinærservice i det store distriktet vi betjener med kun en person.
- Siden 90 % av næringsgrunnlaget er i Nærøysund kommune er det naturlig at den som kjører bakvakt på helg reiser til Leka og tar besøkene der. Dette for å unngå at ansvarlig for hovedvakta er bundet opp der ute. Grunnet ugunstige fergetider på helg og lange avstander risikerer den som har bakvakt å bruke en hel arbeidsdag på ett sykebesøk på Leka. Hvis man skal se på det økonomiske regnestykket her så blir det følgende: Honorar voksent storfe inkl helgetillegg / antall timer = 900kr / 7,5 t = 120kr/t. Det skal legges til at det i tillegg utbetales reisegodtgjørelse fra fylket, men dette er midler som skal dekke drift og slitasje på bil i tillegg til drivstoffutgifter.
- Andre ganger er tilfellet at det er såpass mange akutte besøk fordelt i ytterkantene i distriktet at bakvakta får en arbeidsmengde tilsvarende den som har hovedvakt, men mottar ikke noe ekstra vakthonorar for dette. Slik situasjonen er nå, er denne bakvaksordningen noe veterinærene samarbeider godt om og opprettholder for å utøve en forsvarlig veterinærpraksis både med hensyn til hverandre og for gi et best mulig tilbud til bøndene.
- I Leka kommune er det i dag overkant av 18 melkeprodusenter. Det har vært en nedgang i dagpraksis på øya i løpet av de siste årene. Siden gjennomsnittsalderen blant produsentene er høy, vil man også kunne anta en videre nedgang i tiden som kommer. Dette betyr at det ikke er sjelden man må kjøre til Leka kun for å inseminere en ku. En slik tur tar likevel oftest 5 timer, da man er avhengig av ferga.

- Det siste året har det vært flere uker med kun 2-3 dager praksis på Leka, og ingen telefoner fra øya de andre dagene. Slik har det ikke vært tidligere år. Da var det bare unntaksvis at det ikke kom telefon fra Leka på dagtid. I tillegg har vi også produsenter på flere andre øyer: Gjerdinga, Svinøya, Borgan og Nærøya, samt at vi må ta ferge for å komme oss over til Geisnes, hvor vi har to kjøttfeprodusenter og en besøksgård.
- Generelt har næringsgrunnlaget for veterinærene i området gått ned de siste årene. Selv om jordbruket fortsatt står sterkt i distriktet, går likevel antallet produsenter ned. Dessuten har noen produsenter gått eierinseminerings-kurs, noe som merkes ved at det blir mindre jobb på de som kjører dagtid.

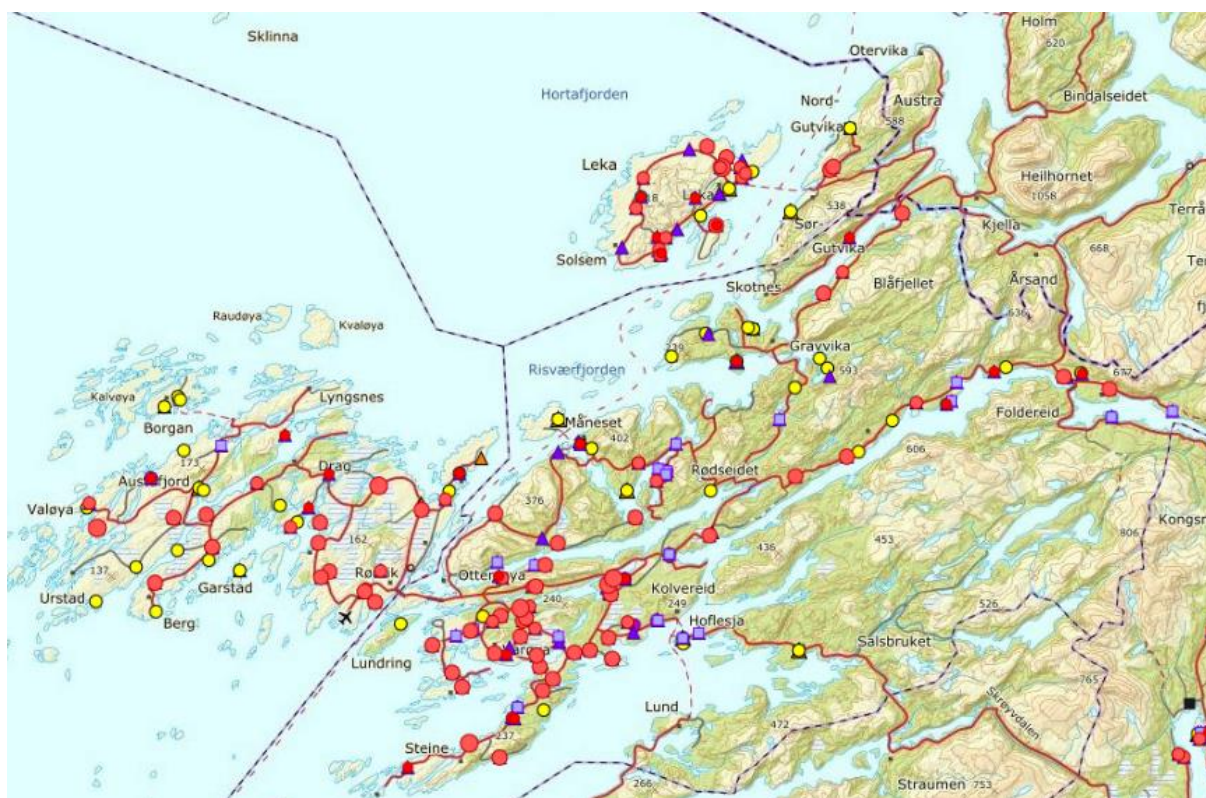
VEDLEGG 2: SITUASJONSBEKRIVELSE AV LANDBRUKET I DISTRIKTET

Husdyrholdet i Nærøy Vakttdistrikt

Oversikt over dyreantall i Nærøy vakttdistrikt - Tallene viser bare de dyr som det er søkt produksjonstilskudd for

	Nærøy		Vikna		Leka	
	1/1 -06	1/10 -19	20/10 -06	1/10 -19	20/8 -06	1/10 -18
Antall gårdsbruk (mottar prod.tilskudd).	170	121	81	53	53	40
Antall melkekyr	2.217	1.795	843	762	616	484
Storfe	4.447	4.216	1.606	1513	1.190	1.068
Kjøttfe/ammekyr	241	487	32	41	17	46
Griser	226	140	28	0	0	0
Sauer (inkl. utg. sau)	1.940	1.090	1.471	1.110	248	589
Geiter	0	9	0	11	0	28
Hester	27	26	18	8	5	4
Høns	20 ¹⁾	42	11.577	14.200	5000	5.000

(1) I tillegg er det en besetning med høns i Varøy

Søkere av produksjonstilskudd januar 2017 (husdyrprodusenter). Rød: melk, Gul: sau, Lilla/blå trekant: Storfe, Lilla/blå firkant: Ammeku

Leka kommune

Landbruksnæringen er bærebjelken i Leka-samfunnet, og det viktigste grunnlaget for bosetting i kommunen, samtidig som den er en betydelig aktør når det gjelder utvikling av annen levedyktig næring. Landbruket står for en stor del av sysselsetting i Leka (>1/3). (Dette uttrykker sysselsettingen i primærleddet. Sysselsettingen innenfor videreforedling, leverandørindustri og tjenesteyting kommer i tillegg.) Gjennomsnittsalder blant de aktive brukerne er høy og rekruttering i næringen er en stor utfordring.

I Leka er melkeproduksjon den dominerende driftsform sammen med kjøttproduksjon på storfe. Klima og topografi ligger til rette for grasproduksjon. Brukene er små og jorda mye oppdelt i små teiger; men det er også en del bruk som har fin arrondering med dyrkajorda samla i forholdsvis store sammenhengende arealer. Gjennomsnittlig størrelse på jordbruksarealene for hvert gårdsbruk i Leka, inkl. leid areal, var på 204 dekar i 2005 og er 250 da i 2019.

Det ble registrert 53 søknader om produksjonstilskudd per 31.07.2006. Av de 53 bruk som var i aktiv drift, var det 37 husdyrbruk med storfe, 34 melkeprodusenter (4 samdrifter), 5 sauebruk og 1 eggprodusent. I 2019 var det 38 søkere på produksjonstilskudd. Det var 26 bruk med storfe, derav 18 med melkeproduksjon, 10 bruk med sau og en eggprodusent. Foretakene er spredt utover hele kommunen.

Siden veterinærtjeneste ble etablert i regi av Leka kommune (1978) er en rekke bruk nedlagt. I perioden 1979-2006-2019 er antall melkebruk, mer enn halvert, fra 71 (1979), 34 (2006) til 21 (2019).

Årlig melkeproduksjon økte med 1 mill. liter fra 2,3 mill. i 1979 til 3,3 mill. i 2006. I 2006 var melkeknoten i Leka 3.363.004 liter og gjennomsnittlig kvote per bruk 96.086 liter. Gjennomsnittsknoten har gått opp de siste årene. I 2020 er det 26 eiendommer med grunnkvote på totalt 3 199 794 liter. Utleid kvote er 709.225 liter og innleid 181.873 liter. Det er 18 foretak som leverer melk med disponibel kvote på 2 565 544 liter, en av disse er en samdrift. Nedgangen i kvote og antall melkebruk er bekymringsfull.

Reduksjonen i antall bruk med storfe og melkeproduksjon svekker næringsgrunnlaget for veterinærtjenesten.

Nærøysund kommune

I Nærøysund har vi hatt en nedgang i antall foretak fra 251 (Nærøy+Vikna) i 2006 til 174 i 2019.

Nærøysund er den femte største kommunen i Trøndelag når det gjelder melkeproduksjon, og har i 2020 en grunnkvote på ca. 19,7 mill. liter. Melkeproduksjonen foregår på 72 foretak, der 9 er samdrifter. I tillegg er det 3 foretak med svineproduksjon, 41 foretak med sau, 1 foretak med høns, 110 foretak med storfe og 36 foretak med ammeku.

Husdyrproduksjonen i Nærøysund er lokalisert over hele kommunen (jfr. kart ovenfor). Det er husdyrproduksjon på 4 øyer, Nærøya, Gjerdinga, Svinøya og Borgan. Nærøya og Svinøya er uten fast fergeforbindelse, men for å betjene husdyrproduksjonene på Gjerdinga, Borgan og Geisnes/ Salsbruket er veterinæren avhengig av ferge. Fra Innerst i Foldereid til Abelvær er det 110 km, og fra Kolvereid til ytterst på Vikna er det ca. 75 km. Dette gjør at det brukes mye tid i bilen for å nå alle som trenger hjelp av veterinæren.